GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2018 m. rugsėjo 6 d.[1]

Byla C-514/17

Ministère public
prieš
Marin-Simion Sut

(*Cour d'appel de Liège* (Lježo apeliacinis teismas, Belgija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Tarpusavio pripažinimo principas – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – Europos arešto orderis ir perdavimo tarp valstybių narių tvarka – 4 straipsnio 6 punktas – Europos arešto orderio neprivalomojo nevykdymo pagrindas – Įgyvendinimas – Nusikalstama veika, už kurią išduodančiojoje valstybėje narėje baudžiama laisvės atėmimo bausme, o vykdančiojoje valstybėje narėje – tik bauda – 2 straipsnio 4 dalis – Dvigubo baudžiamumo sąlygos apimtis – Pamatinis sprendimas 2008/909/TVR – 8 straipsnio 3 dalis – Bausmės pritaikymas“

I. Įžanga

1. Ar teismas, atsakingas už sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, gali remtis Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR[2] 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintu neprivalomojo nevykdymo pagrindu, jeigu už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas šis orderis, išduodančiojoje valstybėje narėje buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, o pagal vykdančiosios valstybės narės teisę už šią nusikalstamą veiką baudžiama tik bauda?

2. Toks iš esmės yra *Cour d'appel de Liège* (Lježo apeliacinis teismas, Belgija) pateiktas klausimas dėl Europos arešto orderio, kurį daugiau nei prieš septynerius metus, 2011 m. rugpjūčio 26 d., išdavė Rumunijos institucijos dėl Belgijoje gyvenančio Rumunijos piliečio Marin-Simion Sut, siekdamos įvykdyti vienų metų ir dviejų mėnesių laisvės atėmimo bausmę už transporto priemonės vairavimą neturint vairuotojo pažymėjimo, vykdymo.

3. Pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą vykdančiosios valstybės narės teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, jeigu prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje narėje arba yra jos pilietis ar gyventojas ir jei ši valstybė įsipareigoja įvykdyti šią bausmę pagal savo vidaus teisę.

1 Originalo kalba: prancūzų.

2 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeistas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584).

4. Remiantis suformuota jurisprudencija, pagal šią nuostatą vykdančiajai teisminei institucijai turi būti leidžiama įvertinti, naudojantis jai suteikta diskrecija, kokiu mastu bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje narėje leistų padidinti prašomo perduoti asmens galimybes socialiai reintegruotis atlikus jam skirtą bausmę [3].

5. Šioje byloje neginčijama, kad suinteresuotasis asmuo nesutiko būti perduotas ir išreiškė norą atlikti bausmę Belgijoje. Sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą *Cour d'appel de Liège* nurodo M.-S. Sut ryšius su Belgija, taigi, atsižvelgiant į jo konkrečią padėtį, bausmės vykdymas Belgijos teritorijoje galėtų padidinti jo galimybes socialiai reintegruotis.

6. Vis dėlto *Cour d'appel de Liège* sprendžiama problema susijusi su tuo, kad už nusikalstamą veiką, už kurią M.-S. Sut Rumunijoje nuteistas laisvės atėmimo bausme, pagal pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos 1968 m. kovo 16 d. *Loi relative à la police de la circulation routière* [4] (Kelių policijos įstatymas) 30 straipsnio 1 dalį yra baudžiama bauda.

7. *Ministère public* (prokuratūra, Belgija) *Cour d'appel de Liège* pateiktame kaltinamajame akte nurodo, kad iš vykdančiosios teisminės institucijos yra atimta galimybė remtis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte numatytu neprivalomojo nevykdymo pagrindu, nes pagal Pamatinio sprendimo 2008/909/TVR [5] 8 straipsnio 3 dalį vykdančioji teisminė institucija negali sušvelninti išduodančiosios teisminės institucijos paskirtos laisvės atėmimo bausmės pakeisdama pinigine bauda. Tad tokiomis aplinkybėmis *Ministère public* mano, kad vykdančioji teisminė institucija negali įsipareigoti pagal Belgijos teisę įvykdyti bausmės, kuria M.-S. Sut buvo nuteistas Rumunijoje.

8. Taigi *Cour d'appel de Liège*, kuriam kyla klausimas dėl *Ministère public* kaltinamajame akte pateikto Sąjungos teisės išaiškinimo, nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą galima aiškinti taip, kad jis negali būti taikomas veikai, už kurią išduodančiosios valstybės teismas skyrė laisvės atėmimo bausmę, jeigu už tą pačią veiką vykdančiosios valstybės teritorijoje baudžiama tik bauda, ir tai reiškia, kad pagal vykdančiosios valstybės vidaus teisę laisvės atėmimo bausmės neįmanoma įvykdyti vykdančiojoje valstybėje narėje, o taip pakenkiama nuteistojo socialinei reintegracijai ir jo šeimos, socialiniams ar ekonominiams ir kitiems ryšiams?“

9. Belgijos vyriausybė Teisingumo Teismui pateiktose pastabose palaiko *Ministère public* požiūrį, nes ji mano, kad iš vykdančiosios teisminės institucijos faktiškai yra atimta galimybė remtis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte numatytu neprivalomojo nevykdymo pagrindu todėl, kad pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalį ji negali sušvelninti *Judecătoria Carei* (Karėjaus pirmosios instancijos teismas, Rumunija) paskirtos laisvės atėmimo bausmės pakeisdama pinigine bauda.

3 Žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Kozłowski* (C-66/08, EU:C:2008:437, 45 punktas), 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *Wolzenburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, 62 ir 67 punktai), 2010 m. spalio 21 d. Sprendimą *B.* (C-306/09, EU:C:2010:626, 52 punktas), 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 32 punktas) ir 2017 m. birželio 29 d. Sprendimą *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 21 punktas).

4 *Moniteur belge*, 1968 m. kovo 27 d., p. 3146, toliau – Kelių eismo įstatymas.

5 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinis sprendimas dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, 2008, p. 27), iš dalies pakeistas Pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (toliau – Pamatinis sprendimas 2008/909).

10. Iš tikrųjų Belgijos vyriausybės samprotavimai, kaip juos suprantu, leidžia manyti, kad pagal tarpusavio pripažinimo principą už nusikalstamą veiką, dėl kurios jis taikomas, pagal išduodančiosios ir vykdančiosios valstybių narių teisę turi būti baudžiama bent jau panašiomis (jei ne vienodomis) bausmėmis. Tuomet Belgijos teismas susidurtų su dviem sunkumais: pirma, nevienodais nacionalinės teisės aktais, pagal kuriuos už kelių eismo taisyklių pažeidimus taikomos sankcijos, ir, antra, negalėjimu pakeisti „rumuniškos“ laisvės atėmimo bausmės „belgiška“ bauda.

11. Taigi šis prašymas Teisingumo Teismui suteiks galimybę patikslinti tarpusavio pripažinimo principo, sukonkretinto Pagrindų sprendime 2002/584, reikšmę. Jis taip pat jam suteiks galimybę, kaip ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Kozłowski*[6], 2009 m. spalio 6 d. Sprendime *Wolzenburg*[7], 2017 m. sausio 11 d. Sprendime *Grundza*[8] ir 2017 m. birželio 29 d. Sprendime *Popławski*[9], patikslinti sąlygas, kuriomis teismas, atsakingas už sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, gali remtis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintu neprivalomojo nevykdymo pagrindu, ir nurodyti, kaip reikia derinti šiame pagrindų sprendime nustatytą Europos arešto orderio mechanizmą su Pamatiniame sprendime 2008/909 numatytomis taisyklėmis ir principais.

12. Šioje išvadoje paaiškinsiu, kodėl nesutinku su Belgijos vyriausybės požiūriu šioje byloje.

13. Taigi siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai, siekiančiai įgyvendinti šioje nuostatoje įtvirtintą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, tikrinti, ar už veiką, už kurią paskirta bausmė, būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme ir vykdančiojoje valstybėje narėje, ir to reikalauti.

II. Sąjungos teisinis pagrindas

A. Pagrindų sprendimas 2002/584

14. Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiama panaikinti įvairiose sutartyse, kurių šalys yra valstybės narės, įtvirtintą ekstradicijos tarp šių valstybių narių procedūrą ir pakeisti ją perdavimo tarp teisminių institucijų sistema[10]. Jis grindžiamas teismo sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principu, kuris laikomas teismų bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“[11], taip pat „aukštu [dideliu] valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu“[12].

15. Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnis pavadintas „Europos arešto orderio apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“. Jame nustatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda [priima] valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [sulaikytų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę [vykdyti baudžiamąjį persekiojimą arba laisvės atėmimo bausmę], arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

6 C-66/08, EU:C:2008:437.

7 C-123/08, EU:C:2009:616.

8 C-289/15, EU:C:2017:4.

9 C-579/15, EU:C:2017:503.

10 Žr. šio pagrindų sprendimo 1 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

11 Žr. šio pagrindų sprendimo 6 konstatuojamąją dalį.

12 Žr. Pagrindų sprendimo 2002/584 10 konstatuojamąją dalį.

<…>“

16. Jeigu Europos arešto orderis išduodamas siekiant vykdyti laisvės atėmimo bausmę arba kitą laisvės atėmimo priemonę, pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 1 dalį laisvės atėmimo terminas turi būti bent keturi mėnesiai.

17. To paties 2 straipsnio 2 dalyje taip pat pateiktas 32 nusikalstamų veikų sąrašas; jei išduodančiojoje valstybėje narėje už šias veikas baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios ilgiausias terminas bent treji metai, Europos arešto orderis turi būti vykdomas, nors vykdančiojoje valstybėje narėje už šias veikas nebaudžiama.

18. Perduodama asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, už kitas nusikalstamas veikas, vykdančioji valstybė narė gali taikyti šių veikų dvigubo baudžiamumo sąlygą. Šio pagrindų sprendimo 2 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Kitų, į šio straipsnio 2 dalį neįrašytų, nusikalstamų veikų atvejais, perdavimas gali būti vykdomas su sąlyga, kad veikos, už kurias yra išduotas Europos arešto orderis, būtų laikomos nusikalstamomis veikomis pagal vykdančiosios valstybės narės teisę, nesvarbu, kokia būtų veikos sudėtis ar kaip ji būtų apibūdinama.“

19. Pagrindų sprendimo 2002/584 3 ir 4 straipsniai atitinkamai skirti Europos arešto orderio privalomojo ir neprivalomojo nevykdymo pagrindams.

20. Šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punkte numatyta:

„Vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį:

<…>

6) jei Europos arešto orderis yra išduotas siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo, kai prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje [narėje] arba yra jos pilietis ar gyventojas, ir toji valstybė imasi vykdyti bausmę arba sprendimą dėl įkalinimo pagal savo vidaus teisę.“

B. Pamatinis sprendimas 2008/909

21. Pamatiniu sprendimu 2008/909, kuris priimtas vėliau nei Pagrindų sprendimas 2002/584, siekiama įgyvendinti SESV 82 straipsnio, pakeitusio ESS 31 straipsnį, kuriuo remiantis priimtas šis pamatinis sprendimas, 1 dalyje įtvirtintą nuosprendžių ir teismų sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principą [13]. Šiuo sprendimu pagal jo 3 straipsnį siekiama užtikrinti nuosprendžių, kuriais skiriama laisvės atėmimo bausmė, pripažinimą ir vykdymą kitoje valstybėje narėje nei išduodančioji valstybė narė, kad nuteistajam būtų sudarytos palankesnės sąlygos socialiai reintegruotis [14].

22. Pamatinio sprendimo 2008/909 7 straipsnio „Dvigubas baudžiamumas“ 1 dalyje pateiktas 32 nusikalstamų veikų sąrašas; jei išduodančiojoje valstybėje narėje už šias veikas baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios ilgiausias terminas bent treji metai, vykdančioji valstybė narė pripažįsta nuosprendį ir vykdo bausmę netikrindama dvigubo baudžiamumo.

13 Žr. Pamatinio sprendimo 2008/909 1, 2 ir 5 konstatuojamąsias dalis.

14 Žr. šio pamatinio sprendimo 9 konstatuojamąją dalį ir 3 straipsnio 1 dalį.

23. Dėl kitų nusikalstamų veikų šio pamatinio sprendimo 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Kitų nei 1 dalyje išvardytos nusikalstamų veikų atvejais vykdančioji valstybė gali pripažinti nuosprendį ir vykdyti bausmę su sąlyga, kad jis susijęs su veikomis, kurios pagal vykdančiosios valstybės teisę taip pat laikomos nusikalstama veika, neatsižvelgiant į jos sudėties požymius arba apibūdinimą.“

24. Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnis „Nuosprendžio pripažinimas ir bausmės vykdymas“ suformuluotas taip:

„1. Vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija pripažįsta <…> perduotą nuosprendį ir nedelsdama imasi visų būtinų priemonių nuosprendžiui vykdyti, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija nusprendžia remtis kuriuo nors 9 straipsnyje nurodytu nepripažinimo ir nevykdymo pagrindu.

<…>

3. Jei bausmės pobūdis neatitinka vykdančiosios valstybės teisės, tai tos valstybės kompetentinga institucija gali adaptuoti ją pagal bausmę ar priemonę, numatytą tos valstybės teisėje už tapačias veikas. Adaptuota bausmė ar priemonė turi kuo labiau atitikti išduodančiosios valstybės skirtą bausmę, ir todėl bausmė negali būti konvertuojama į baudą [pakeičiama pinigine bauda].“

25. Galiausiai Pamatinio sprendimo 2008/909 25 straipsnyje nustatyta:

„Nedarant poveikio [Pagrindų sprendimo 2002/584] taikymui, šio pamatinio sprendimo nuostatos *mutatis mutandis* taikomos bausmių vykdymui tiek, kiek jos atitinka [Pagrindų sprendimo 2002/584] nuostatas, tais atvejais, kai valstybė narė imasi vykdyti bausmę [Pagrindų sprendimo 2002/584] 4 straipsnio 6 dalyje [punkte] nurodytais atvejais <…>“

III. Pirminės pastabos

26. Prieš pradedant nagrinėti *Cour d'appel de Liège* pateiktą prejudicinį klausimą, būtina pateikti pirminę pastabą dėl Belgijos įstatymų leidėjo visai neseniai priimto nuostatų, kuriose numatytos sankcijos už kelių eismo taisyklių pažeidimus, pakeitimo.

27. Iš tiesų 2018 m. kovo 6 d. *Loi relative à l'amélioration de la sécurité routière*[15] (Kelių eismo saugumo didinimo įstatymas) buvo iš esmės pakeistos Kelių eismo įstatymo nuostatos sugriežtinant už tokius pažeidimus taikytinas sankcijas. Pagal Kelių eismo saugumo didinimo įstatymo 7 straipsnį nuo šiol Kelių eismo įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tas, kas vairuoja motorinę transporto priemonę neturėdamas reikalaujamo vairuotojo pažymėjimo, baudžiamas laisvės atėmimu nuo aštuonių dienų iki dvejų metų ir nuo 200 iki 2 000 eurų dydžio bauda arba tik viena iš šių bausmių.

28. Taigi, atrodo, kad šiuo metu už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, išduodančiojoje ir vykdančiojoje valstybėse narėse baudžiama tokio pat pobūdžio bausme, būtent laisvės atėmimo bausme, o tai reiškia, kad teisinės kliūtys, kurios Belgijos institucijoms trukdė Belgijoje vykdyti bausmę, kuria M.-S. Sut nuteistas Rumunijoje, dabar, regis, yra visiškai pašalintos.

29. Tačiau kadangi, priėmus nagrinėjamą įstatymo pakeitimą, *Cour d'appel de Liège* neatsiėmė savo prašymo priimti prejudicinį sprendimą, siūlau Teisingumo Teismui į jį atsakyti.

15 *Moniteur belge*, 2018 m. kovo 15 d., p. 23236.

IV. Analizė

30. Savo prejudiciniu klausimu Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai laisvės atėmimo bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje narėje leistų padidinti prašomo perduoti asmens galimybes socialiai reintegruotis, Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad vykdančioji teisminė institucija negali remtis šioje nuostatoje numatytu neprivalomojo nevykdymo pagrindu ir turi vykdyti Europos arešto orderį, jeigu vykdančiojoje valstybėje narėje už veiką, už kurią ši bausmė paskirta išduodančiojoje valstybėje narėje, baudžiama tik bauda.

31. Prieš pradedant nagrinėti šį klausimą, reikia priminti, kad esminis dalykas yra susijęs su *Cour d'appel de Liège* prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodytų dviejų sprendimų derinimu, t. y. pirma, Pagrindų sprendimo 2002/584, kuriame nustatytas Europos arešto orderio mechanizmas, ir, antra, Pamatinio sprendimo 2008/909, kuriuo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vykdyti laisvės atėmimo bausmes valstybėje narėje, kur jas vykdant gali būti padidintos nuteistojo galimybės socialiai reintegruotis.

32. Iš tiesų pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 25 straipsnį jo nuostatos *mutatis mutandis* taikomos vykdant bausmes tais atvejais, kai valstybė narė įsipareigoja įvykdyti bausmę pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą, ir tiek, kiek jos atitinka šio pagrindų sprendimo nuostatas.

33. Atliekant Sąjungos teisės aktų leidėjo numatytą Pagrindų sprendimo 2002/584 ir Pamatinio sprendimo 2008/909 derinimą turi būti prisidedama prie pagrindinio bausmių teisės principo įgyvendinimo, t. y. nuteistojo socialinės reintegracijos individualizuojant bausmę, o tai šiuo atveju yra esminis bendras šių abiejų sprendimų elementas.

34. Tačiau Belgijos vyriausybė daro aiškinimo klaidą, kai nurodo, kad Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalyje numatytos nuostatos riboja galimybę taikyti Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą.

35. Iš tiesų Belgijos vyriausybė neatsižvelgia į tai, kad iš šių dviejų dokumentų daugiausia taikomas Pagrindų sprendimas 2002/584, o ne Pamatinis sprendimas 2008/909, kaip aiškiai numatyta pačiame šio pamatinio sprendimo 25 straipsnio tekste.

36. Taigi Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai išreiškė valią nesumenkinti Pagrindų sprendime 2002/584 nustatyto Europos arešto orderio mechanizmo esmės ir galios, Pamatinio sprendimo 2008/909 25 straipsnyje nurodydamas, kad, „[*n*]*edarant poveikio [Pagrindų sprendimo 2002/584*] taikymui, <…> [P]amatinio sprendimo [2008/909] nuostatos *mutatis mutandis* taikomos <…> *tiek, kiek jos atitinka [Pagrindų sprendimo 2002/584] nuostatas*“ [16].

37. Be to, Belgijos vyriausybė neatsižvelgia į labai skirtingas šių dviejų dokumentų taikymo sritis.

38. Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiama iš vienos valstybės narės į kitą valstybę narę priverstinai perduoti persekiojamą asmenį ar nuteistąjį, tačiau jis yra pasislėpęs arba jo buvimo vieta nežinoma ir kyla nuogąstavimų, kad jis siekia išvengti savo veiksmų pasekmių. Taigi Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiama išvengti asmens nebaudžiamumo dėl geografinio atstumo.

39. Tačiau Pamatinis sprendimas 2008/909 nėra grindžiamas idėja, kad nusikalstamą veiką padaręs asmuo arba įtariamasis yra pasislėpęs ir todėl reikia organizuoti jo priverstinį perdavimą. Juo siekiama nustatyti suderintą teismų sprendimų vykdymo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje sistemą, kad būtų užtikrinta tradicinė apkaltinamųjų nuosprendžių vykdymo tvarka, kaip tai vyksta kiekvienoje

16 Pasviruoju šriftu išskirta mano.

valstybėje narėje, t. y. sudarytos palankesnės sąlygos nuteistojo socialinei reintegracijai. Pamatiniu sprendimu 2008/909 iš tikrųjų išplečiama nacionalinių teismų praktika šioje bendroje erdvėje. Kiekvienoje valstybėje narėje už bausmės vykdymą atsakingas teismas turi atsižvelgti į nuteistojo asmenybę, jo šeimos ir profesinę padėtį, gyvenamąją vietą, kad būtų galima nustatyti jo laisvės atėmimo vietą ir išvengti, kad vien dėl įkalinimo jis būtų dar labiau socialiai atskirtas. Taigi Bresto (Prancūzija) teisminių institucijų nuteistas asmuo, nuolat gyvenantis Strasbūre (Prancūzija), bausmę atliks netoli Strasbūro esančioje įkalinimo įstaigoje. Priimdamas Pamatinį sprendimą 2008/909 Sąjungos teisės aktų leidėjas užtikrino, kad lygiai taip pat galėtų būti, jei šis asmuo nuolat gyventų Frankfurte prie Maino (Vokietija).

40. Taigi Pamatiniu sprendimu 2008/909 siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vienoje valstybėje narėje laisvės atėmimo bausme nuteisto asmens socialinei reintegracijai, leidžiant jam atlikti bausmę ar likusią jos dalį savo socialinės kilmės vietoje, t. y. kitos valstybės narės teritorijoje. Tokiu atveju vykdančioji valstybė narė išduodančiosios valstybės narės teisminės institucijos sprendimą vykdo taip, kaip ir savo apkaltinamuosius nuosprendžius, t. y. užtikrina, kad visos su šios bausmės vykdymu ir jos atlikimo sąlygomis susijusios priemonės būtų individualizuotos [17].

41. Tai priminus dabar reikia išnagrinėti, ar atsižvelgiant į pagrindinius principus, kuriais grindžiamas teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose, įtvirtintas ne tik Sutartyse, bet ir atitinkamose Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatose, kompetentinga Belgijos teisminė institucija gali vykdyti *Judecătoria Carei* (Karėjaus pirmosios instancijos teismas) M.-S. Sut paskirtą laisvės atėmimo bausmę.

42. Dėl priežasčių, kurias dabar išdėstysiu, manau, kad Belgijos vyriausybės pateiktas požiūris prieštarauja Pagrindų sprendimui 2002/584, nes nepaisoma sąvokos „tarpusavio pripažinimas“ apibrėžties ir siekiama vėl nustatyti sistemą, panašią į ekstradicijos sistemą – būtent ją Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai siekė panaikinti tarp valstybių narių.

A. Tarpusavio pripažinimas

43. Teismų bendradarbiavimas Europos baudžiamosios teisės erdvėje grindžiamas, kaip aiškiai matyti iš SESV 82 straipsnio 1 dalies, tarpusavio pripažinimo principu. Šis principas laikomas tokio bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“ [18] ir, anot Teisingumo Teismo, Sąjungos teisėje yra „ypač svarbus“, nes kartu su tarpusavio pasitikėjimo principu, kuriuo yra grindžiamas, leidžia sukurti ir išlaikyti erdvę be vidaus sienų [19].

44. Vadovaujantis tarpusavio pripažinimo principu, kadangi vienos valstybės narės teisminės institucijos sprendimas yra priimtas pagal šios valstybės teisę, jis tiesiogiai ir visas galioja visoje Sąjungoje, o kompetentingos kitų valstybių narių institucijos turi padėti vykdyti šį sprendimą, tarsi jį būtų priėmusios šių valstybių teisminės institucijos [20].

45. Vadinasi, kai vienos valstybės narės teisminė institucija įsipareigoja užtikrinti kitos valstybės narės teismo skirtos bausmės vykdymą, ji pagal tarpusavio pripažinimo principą turi užtikrinti šio teismo paskirtos bausmės vykdymą taip, tarsi tai būtų jos pačios sprendimas.

17 Būtų didelė klaida manyti, kad kiekvienoje iš šių valstybių narių vykdant kitos valstybės narės teismo paskirtą laisvės atėmimo bausmę reikia gauti nacionalinį arešto orderį.

18 Žr. Pagrindų sprendimo 2002/584 6 konstatuojamąją dalį.

19 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36 punktas) ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Generalstaatsanwaltschaft* (Kalinimo sąlygos Vengrijoje) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 49 punktas).

20 Šiuo klausimu žr. 2000 m. liepos 26 d. Europos Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui dėl galutinių sprendimų baudžiamosiose bylose abipusio pripažinimo (COM (2000) 495 *final*, visų pirma p. 8).

46. Iš tiesų iš 2003 m. vasario 11 d. Sprendimo *Gözütok ir Brügge*[21], susijusio su *ne bis in idem* principu, matyti, kad tarpusavio pripažinimo principas, neatsižvelgiant į sankcijos skyrimo tvarką, reiškia, kad valstybės narės pasitiki viena kitos baudžiamosios teisės sistemomis ir kad kiekviena iš jų sutinka su kitose valstybėse narėse galiojančios baudžiamosios teisės taikymu, net jei taikant pačios valstybės narės nacionalinę teisę būtų priimtas kitoks sprendimas[22].

47. Taigi teismo sprendimas taikomas ne tik išduodančiosios valstybės narės teritorijoje, bet ir visoje Sąjungoje.

48. Šiomis aplinkybėmis vien tarpusavio pripažinimo principas turi leisti užtikrinti, kad *Tribunal de première instance de Liège* (Ležo pirmosios instancijos teismas, Belgija) pripažins 2011 m. birželio 8 d. *Judecătoria Carei* (Karėjaus pirmosios instancijos teismas) priimtą nuosprendį ir vykdys M.-S. Sut paskirtą vienų metų ir dviejų mėnesių laisvės atėmimo bausmę taip, tarsi šį nuosprendį būtų priėmęs ir bausmę paskyręs *Tribunal de première instance d'Arlon* (Arlono pirmosios instancijos teismas, Belgija).

49. Tai konstatavus dabar reikia išnagrinėti, kiek Belgijos teisminės institucijos pagal Pagrindų sprendime 2002/584 nustatytą Europos arešto orderio mechanizmą ir visų pirma įgyvendindamos šio sprendimo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą neprivalomojo nevykdymo pagrindą gali netaikyti šio principo dėl to, kad pagal išduodančiosios ir vykdančiosios valstybių narių teisę nesutampa nusikalstamos veikos sudėties požymiai ir visų pirma bausmės.

B. Pagrindų sprendimo 2002/584 formuluotės, struktūra ir tikslai

50. Pagrindų sprendimas 2002/584 grindžiamas tarpusavio pripažinimo principu ir „aukštu [dideliu]“ valstybių narių tarpusavio „pasitikėjimu“[23]. Kaip numatyta jo 6 konstatuojamojoje dalyje, jis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, priimta įgyvendinant tarpusavio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba, susirinkusi 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperėje, pavadino teismų bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.

51. Visų pirma iš Pagrindų sprendimo 2002/584 5 konstatuojamosios dalies ir 31 straipsnio matyti aiškus jo tikslas – panaikinti ekstradicijos tarp valstybių narių procedūrą ir ją pakeisti perdavimo sistema, pagal kurią vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti šį perdavimą tik priimdama motyvuotą sprendimą, grindžiamą kuriuo nors iš šio pagrindų sprendimo 3 ir 4 straipsniuose išvardytų privalomojo arba neprivalomojo nevykdymo pagrindų, kurių sąrašas baigtinis.

52. Pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktą vykdančioji teisminė institucija gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, jei prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje arba yra jos pilietis ar gyventojas ir jei ši valstybė įsipareigoja įvykdyti šią bausmę pagal savo vidaus teisę.

21 C-187/01 ir C-385/01, EU:C:2003:87. Taip pat žr. 2006 m. kovo 9 d. Sprendimą *Van Esbroeck* (C-436/04, EU:C:2006:165), 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *Van Straaten* (C-150/05, EU:C:2006:614), 2006 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *Gasparini ir kt.* (C-467/04, EU:C:2006:610), 2007 m. liepos 18 d. Sprendimą *Kraaijenbrink* (C-367/05, EU:C:2007:444) ir 2010 m. lapkričio 16 d. Sprendimą *Mantello* (C-261/09, EU:C:2010:683).

22 Žr. to sprendimo 33 punktą.

23 Žr. šio pagrindų sprendimo 10 konstatuojamąją dalį.

53. Primenu, kad pagal šią nuostatą vykdančiajai teisminei institucijai turi būti leidžiama įvertinti, naudojantis jai suteikta diskrecija, kokiu mastu bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje narėje leistų padidinti prašomo perduoti asmens galimybes socialiai reintegruotis atlikus jam skirtą bausmę [24]. Taigi ši nuostata yra puikus pavyzdys, kaip teismas turi derinti tarpusavio pripažinimo principą, pagal kurį iš esmės vykdomas prašomo perduoti asmens perdavimas, ir bausmės individualizavimo principą, pagal kurį tam tikromis aplinkybėmis šis teismas taiko šio asmens perdavimo principo išimtį, kad būtų užtikrinta jo socialinė reintegracija [25]. Reikėtų patikslinti, kad šiuo atveju tai yra nuteistojo perdavimo principo, o ne tarpusavio pripažinimo principo išimtis. Iš tiesų, įgyvendindama Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, vykdančioji teisminė institucija visiškai pripažįsta išduodančiosios teisminės institucijos priimtą sprendimą, nes siūlo vietoj jos užtikrinti jo taikymą.

54. Šis siekiu užtikrinti reintegracinę bausmės funkciją grindžiamas požiūris atspindi tikrąją laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje, be kita ko, tais atvejais, kai vykdomas Europos arešto orderis ir sulaikius nuteistąjį pašalinama nebaudžiamumo galimybė, taikomi pagrindiniai bausmių teisės principai.

55. Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas neprivalomojo nevykdymo pagrindas, kaip ir bet kuri perdavimo principo išimtis, turi būti aiškinamas siaurai [26], o tai reiškia, kad prieš atsisakydama perduoti suinteresuotąjį asmenį vykdančioji teisminė institucija turi patikrinti galimybę realiai įvykdyti bausmę pagal jos vidaus teisę, kad būtų pašalinta bet kokia nebaudžiamumo rizika [27].

56. Pagrindinėje byloje teismui, atsakingam už sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, kyla klausimas, ar jis gali realiai užtikrinti bausmės vykdymą pagal savo vidaus teisę, jeigu išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas šis orderis, buvo skirta laisvės atėmimo bausmė, o pagal jo nacionalinę teisę už šią nusikalstamą veiką baudžiama tik bauda. Šis teismas klausia, ar šiuo atveju tai, kad pagal išduodančiosios ir vykdančiosios valstybių narių teisę skiriamų bausmių pobūdis nesutampa, nėra kliūtis įgyvendinti Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą neprivalomojo nevykdymo pagrindą.

57. Iš šios nuostatos formuluočių, šio pagrindų sprendimo struktūros ir tikslo analizės matyti, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, Sąjungos teisės aktų leidėjas nesiekė nustatyti neprivalomojo nevykdymo pagrindo, įtvirtinto Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte, įgyvendinimo sąlygos, pagal kurią už veiką, už kurią paskirta bausmė, būtų baudžiama bent jau panašia (jei ne vienoda) bausme ir vykdančiojoje valstybėje narėje.

24 Žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimą *Kozłowski* (C-66/08, EU:C:2008:437, 45 punktas), 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *Wolzenburg* (C-123/08, EU:C:2009:616, 62 ir 67 punktai), 2010 m. spalio 21 d. Sprendimą *B.* (C-306/09, EU:C:2010:626, 52 punktas), 2012 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, EU:C:2012:517, 32 punktas) ir 2017 m. birželio 29 d. Sprendimą *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 21 punktas).

25 Nurodytoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, kaip ir Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje (žr., be kita ko, 2015 m. birželio 30 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Khoroshenko prieš Rusiją*, CE:ECHR:2015:0630JUD004141804, 121 punktą), pabrėžiama nuteistojo socialinės reintegracijos tikslui teiktina svarba ne tik bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui atliekant individualų laisvės atėmimo bausmės vykdymo sąlygų vertinimą, bet ir formuojant valstybių narių baudžiamąją politiką; neseniai priimtame 2018 m. balandžio 17 d. Sprendime *B ir Vomero* (C-316/16 ir C-424/16, EU:C:2018:256, 75 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Sąjungos piliečio socialine reintegracija valstybėje narėje, kurioje jis galutinai integravosi, suinteresuota ne tik pati valstybė narė, bet ir Sąjunga apskritai.

26 Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *AY* (Arešto orderis – Liudytojas) (C-268/17, EU:C:2018:602, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Minister for Justice and Equality* (Teismų sistemos trūkumai) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

27 Žr. 2017 m. birželio 29 d. Sprendimą *Popławski* (C-579/15, EU:C:2017:503, 22 punktas).

58. Pirma, primenu, kad, kaip matyti iš Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkto teksto, jame numatytas Europos arešto orderio, išduoto siekiant įvykdyti laisvės atėmimo bausmę, jei prašomas perduoti asmuo yra vykdančiojoje valstybėje narėje arba yra jos pilietis ar gyventojas ir jei ši valstybė įsipareigoja įvykdyti „šią bausmę“ pagal savo vidaus teisę, nevykdymo pagrindas.

59. Taigi, kaip matyti iš vartojamo parodomojo įvardžio „ši“, vykdančioji valstybė narė privalo vykdyti išduodančiosios valstybės narės paskirtą laisvės atėmimo bausmę. Jeigu neprivalėtų jos vykdyti, reikalavimas šio orderio c punkte nurodyti paskirtos laisvės atėmimo bausmės trukmę arba likusį neatliktos bausmės laiką nebūtų visiškai veiksmingas [28].

60. Dėl formuluotės, kad vykdančioji valstybė narė turi įsipareigoti įvykdyti šią bausmę „pagal savo vidaus teisę“, pažymėtina, kad ji tik atspindi principą, pagal kurį bausmei vykdyti skirtos priemonės reglamentuojamos vykdančiosios valstybės narės teisėje [29]. Tai yra priemonės, kurios turi padėti užtikrinti faktinį bausmės vykdymą ir nuteistojo socialinę reintegraciją [30]. Šis principas grindžiamas baudžiamosios teisės teritoriškumo principu, kuris yra visoms valstybėms narėms bendras principas, taip pat bausmės individualizavimo – tai yra viena iš pačios bausmės funkcijų – principu.

61. Taigi šia formuluote siekiama išspręsti įstatymų ir jurisdikcijos kolizijų klausimus, kurių gali kilti vykdant laisvės atėmimo bausmę kitoje, nei buvo paskirta bausmė, valstybėje narėje, todėl ji negali būti aiškinama kaip leidžianti vykdančiajai teisminei institucijai pritaikyti arba pakeisti išduodančiosios valstybės narės paskirtą laisvės atėmimo bausmę sušvelninant, kad ši bausmė atitiktų bausmę, kuri už tą pačią nusikalstamą veiką būtų paskirta pagal vykdančiosios valstybės narės teisę.

62. Antra, kaip minėjau, remiantis Belgijos vyriausybės pateiktu požiūriu būtų vėl nustatyta į ekstradiciją panaši procedūra.

63. Tačiau Pagrindų sprendimu 2002/584 aiškiai panaikinta ekstradicijos tarp valstybių narių procedūra, kuri, nesant pasitikėjimo užsienio šalių baudžiamosios teisės sistema, leido joms siekiant ekstradicijos reikalauti, kad veika, dėl kurios šios ekstradicijos prašoma, ne tik būtų laikoma nusikalstama pagal prašymą gavusios valstybės narės teisę, bet ir sutaptų nusikalstamos veikos sudėties požymiai.

64. Vadovaujantis tarpusavio pripažinimo principu, kuriuo grindžiamas Pagrindų sprendimas 2002/584, kadangi vienos valstybės narės teisminės institucijos sprendimas yra priimtas pagal šios valstybės teisę, jis tiesiogiai ir visas galioja visoje Sąjungoje, o kompetentingos kitų valstybių narių institucijos turi padėti vykdyti šį sprendimą, tarsi jį būtų priėmusios šių valstybių teisminės institucijos. Vėlgi, kaip matyti iš 2003 m. vasario 11 d. Sprendimo *Gözütok ir Brügge* [31], tarpusavio pripažinimas neabejotinai reiškia, kad valstybės narės pasitiki atitinkamai viena kitos baudžiamosios teisės sistemomis ir kad kiekviena iš jų sutinka su kitose valstybėse narėse galiojančios baudžiamosios teisės taikymu.

28 Žr. Europos arešto orderio standartinę formą, pateiktą Pagrindų sprendimo 2002/584 priede.

29 Šis principas taip pat įtvirtintas Pamatinio sprendimo 2008/909 17 straipsnio 1 dalyje, dėl kurios Teisingumo Teismas prejudicine tvarka priėmė 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendimą *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:835).

30 Savo išvados byloje *Ognyanov* (C-554/14, EU:C:2016:319) 70–73 punktuose nurodžiau, kad tokiomis aplinkybėmis kompetentingos teisminės institucijos turi nustatyti bausmės atlikimo tvarką ir sąlygas, nuspręsdamos, pavyzdžiui, dėl laisvės atėmimo bausmės atlikimo ne pataisos įstaigoje, leidimo išeiti už laisvės atėmimo įstaigos ribų, bausmės atlikimo atvirose kolonijose, bausmės vykdymo dalimis ir vykdymo atidėjimo, nuteistojo paleidimo nesuėjus terminui ar lygtinai priemonių arba elektroninio stebėjimo taikymo. Taip pat nurodžiau, kad bausmių vykdymo teisė, be kita ko, apima priemones, kurios gali būti taikomos nuteistąjį paleidus į laisvę, kaip antai teisminės priežiūros taikymą, dalyvavimą reabilitacijos programose arba žalos nukentėjusiesiems atlyginimą.

31 C-187/01 ir C-385/01, EU:C:2003:87.

65. Įgyvendinant Europos arešto orderio mechanizmą šis pasitikėjimas pasireiškia tuo, kad valstybės narės nebetikrina veikos dvigubo baudžiamumo, kiek tai susiję su Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 2 dalyje numatytomis 32 nusikalstamomis veikomis [32].

66. Be to, ši patikra yra labai ribota, kiek tai susiję su šio pagrindų sprendimo 2 straipsnio 4 dalyje numatytomis „kitomis nusikalstamomis veikomis“, prie kurių priskiriama šioje byloje nagrinėjama nusikalstama veika. Šiuo atveju vykdančioji teisminė institucija gali tik patikrinti, ar „veikos, už kurias yra išduotas Europos arešto orderis, būtų laikomos nusikalstamomis veikomis pagal vykdančiosios valstybės narės teisę, nesvarbu, kokia būtų veikos sudėtis ar kaip ji būtų apibūdinama“.

67. Bausmė neatsiejama nuo nusikalstamos veikos sudėties požymių.

68. Nusikalstama veika reiškia įstatymo apibrėžtą ir uždraustą veiką, už kurią numatytos baudžiamosios sankcijos. Taigi nusikalstamą veiką sudaro du elementai. Pirma, baudžiamumas ir, antra, sankcija. Baudžiamumas – tai draudžiamo elgesio apibūdinimas. Sankcija – tai bausmė, skiriama už uždraustos veikos padarymą. Būtent todėl, siekiant nustatyti baudžiamosios teisės normas ir laikantis pagrindinio nusikaltimų ir bausmių teisėtumo principo, baudžiamajame įstatyme turi būti aiškiai apibūdinta draudžiama veika, įskaitant jos intelektinį ir valinį elementus, taip pat nurodytas už įstatymo pažeidimą skiriamos sankcijos pobūdis ir griežtumas.

69. 2017 m. sausio 11 d. Sprendime *Grundza* [33] Teisingumo Teismas dvigubo baudžiamumo patikros, numatytos dėl šių „kitų nusikalstamų veikų“, apimtį aiškino Pamatinio sprendimo 2008/909 kontekste, ir ši analizė, man atrodo, visiškai taikytina Europos arešto orderio mechanizmui.

70. Iš tiesų į Pamatinio sprendimo 2008/909, kuris priimtas vėliau nei Pagrindų sprendimas 2002/584, 7 straipsnio 3 dalį pažodžiui perkeltos Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 4 dalies formuluotės, o tai rodo Sąjungos teisės aktų leidėjo tvirtą valią kiek galima labiau apriboti, laikantis tarpusavio pripažinimo principo, bet kokį palyginimą, kurio galėtų imtis vykdančioji teisminė institucija, nesvarbu, ar būtų įgyvendinamas Europos arešto orderio mechanizmas, ar Pamatiniame sprendime 2008/909 nustatytas mechanizmas.

71. 2017 m. sausio 11 d. Sprendimo *Grundza* [34] 33–38 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad vertindama dvigubą baudžiamumą vykdančioji teisminė institucija turi tik patikrinti, ar dėl išduodančiosios teisminės institucijos paskelbtame nuosprendyje apibūdintų faktinių aplinkybių, kuriomis remiantis buvo konstatuota nusikalstama veika, jeigu jos susiklostytų vykdančiosios valstybės narės teritorijoje, taip pat būtų skirta baudžiamoji sankcija pagal šios valstybės nacionalinę teisę. Teisingumo Teismo nuomone, tai yra „būtina ir pakankama“ sąlyga dvigubam baudžiamumui įvertinti, taigi nereikalaujama, nei kad visiškai sutaptų visi nusikalstamos veikos sudėties požymiai, įskaitant bausmę, nei kad sutaptų šios veikos pavadinimas arba klasifikavimas pagal atitinkamą nacionalinę teisę.

72. Šiomis aplinkybėmis dvigubo baudžiamumo sąlyga, į kurią daroma nuoroda Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 4 dalyje, negali būti aiškinama kaip leidžianti vykdančiajai teisminei institucijai, siekiančiai įgyvendinti šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punkte nurodytą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, tikrinti, ar už veiką, už kurią išduodančiojoje valstybėje narėje

32 Šiomis aplinkybėmis vykdančioji teisminė institucija turi užtikrinti suinteresuotajam asmeniui paskirtos bausmės vykdymą, net jei vykdančiojoje valstybėje narėje už nagrinėjamą veiką nėra baudžiama. Kaip yra nurodęs Teisingumo Teismas, šios nusikalstamos veikos ir taikomos bausmės apibrėžiamos pagal išduodančiosios valstybės narės teisę, o Pagrindų sprendimu 2002/584 nesiekiama suderinti nagrinėjamų nusikalstamų veikų, kiek tai susiję su jų sudėties požymiais ar už jas numatytomis bausmėmis. Šiuo klausimu žr. 2007 m. gegužės 3 d. Sprendimą *Advocaten voor de Wereld* (C-303/05, EU:C:2007:261, 52 ir 53 punktai).

33 C-289/15, EU:C:2017:4.

34 C-289/15, EU:C:2017:4.

paskirta bausmė, vykdančiojoje valstybėje narėje būtų baudžiama bent jau panašia (jei ne vienoda) bausme, ir to reikalauti. Taigi vykdančiosios teisminės institucijos atliekamas palyginimas yra ribotas ir negali būti išplėstas iki paskirtos bausmės pobūdžio išduodančiojoje ir vykdančiojoje valstybėse narėse palyginimo.

73. Taigi tokioje situacijoje, kaip nagrinėjamoji, reikalaujant šios sutapties būtų akivaizdžiai pažeidžiamos Pagrindų sprendimo 2002/584 2 straipsnio 4 dalies nuostatos, kaip jas yra išaiškinęs Teisingumo Teismas.

74. Be to, jeigu valstybei narei būtų leidžiama reikalauti, kad pagal jos teisę už veiką, už kurią išduodančiojoje valstybėje narėje paskirta bausmė, būtų baudžiama bent jau panašia (jei ne vienoda) bausme, akivaizdžiai sumažėtų teismų sprendimų, priimtų įgyvendinant Europos arešto orderio mechanizmą, tarpusavio pripažinimo principo veiksmingumas, nes laikantis tokio požiūrio būtų vėl nustatyta į ekstradiciją panaši procedūra. Tačiau toks požiūris akivaizdžiai prieštarautų Sąjungos teisės aktų leidėjo aiškiai įtvirtintai valiai pakeisti tarp valstybių narių egzistavusią ekstradicijos sistemą jų tarpusavio pasitikėjimu grindžiama perdavimo procedūra.

75. Toliau, jeigu būtų aiškinama taip, kaip siūlo Belgijos vyriausybė, Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas neprivalomojo nevykdymo pagrindas būtų visiškai neveiksmingas tais atvejais, kai Europos arešto orderis būtų susijęs su nusikalstama veika, už kurią vykdančiojoje valstybėje baudžiama tik bauda. Tokia situacija gali būti dažna ypač tada, kai nusikalstama veika, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, nepatenka į šio pagrindų sprendimo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų 32 sunkių nusikalstamų veikų sąrašą – jas draudžiantys nacionalinės teisės aktai yra skirtingi, nes ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygmeniu. Taip reikšmingai susiaurinus šio pagrindo taikymo sritį, neišvengiamai būtų daromas neigiamas poveikis socialinės reintegracijos tikslui, kurio teisės aktų leidėjas siekia pagal šio pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktą.

76. Galiausiai, jeigu valstybei narei būtų leidžiama nustatyti Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtinto neprivalomojo nevykdymo pagrindo įgyvendinimo sąlygą, pagal kurią išduodančiojoje ir vykdančiojoje valstybėse narėse už nusikalstamą veiką turėtų būti baudžiama bent jau panašia (jei ne vienoda) bausme, būtų kvestionuojami suderinti Europos arešto orderio nevykdymo pagrindai, kurie atspindi visų valstybių narių kompromisą dėl nuteistojo socialinės reintegracijos tikslo reikšmės. Tokie veiksmai oficialiai uždrausti Teisingumo Teismo 2013 m. vasario 26 d. Sprendime *Melloni*[35] dėl sprendimų, priimtų po teisminio nagrinėjimo, kuriame atitinkamas asmuo asmeniškai nedalyvavo, nepripažinimo pagrindo, įtvirtinto Pagrindų sprendimo 2002/584 4a straipsnyje.

77. Iš tikrųjų šiuo atveju kalbama apie situaciją, kai užsienio teismo sprendimas turi turėti tokį patį poveikį kaip ir nacionalinio teismo sprendimas, net jei pagal nacionalinę teisę būtų priimtas kitoks sprendimas, nes taip yra pagal tarpusavio pripažinimo principą ir jo formuluotę, kurią Teisingumo Teismas pateikė 2003 m. vasario 11 d. Sprendime *Gözütok ir Brügge*[36] formuluodamas *ne bis in idem* principą.

78. Todėl, atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus, manau, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai, siekiančiai įgyvendinti šioje nuostatoje įtvirtintą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, tikrinti, ar už veiką, už kurią paskirta bausmė, būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme ir vykdančiojoje valstybėje narėje, ir to reikalauti.

35 C-399/11, EU:C:2013:107.

36 C-187/01 ir C-385/01, EU:C:2003:87.

79. Tokiomis aplinkybėmis, kadangi Rumunijos teisminės institucijos paskirtos bausmės vykdymas yra susijęs su veika, kuri pagal Belgijos teisę laikoma nusikalstama, nedraudžiama, kad Belgijos teisminė institucija įsipareigotų užtikrinti šios bausmės vykdymą remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintu neprivalomojo nevykdymo pagrindu, jeigu ji nuspręstų, kad, atsižvelgiant į M.-S. Sut ryšius su Belgija, bausmės vykdymas šios valstybės teritorijoje galėtų padidinti jo galimybes socialiai reintegruotis.

C. Pamatiniame sprendime 2008/909 numatytų nuostatų taikymo apimtis ir ribos

80. Mano nuomone, Pamatiniame sprendime 2008/909 numatytų nuostatų negali pakeisti šis Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkto formuluočių aiškinimas.

81. Pirma, primenu, kad priimdamas Pamatinį sprendimą 2008/909 Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai išreiškė valią nepakenkti Europos arešto orderio mechanizmo esmei ir nesumenkinti jo galios.

82. Viena vertus, nors Pamatinio sprendimo 2008/909 nuostatos, kaip numatyta jo 25 straipsnyje, *mutatis mutandis* taikomos vykdant bausmes tais atvejais, kai valstybė narė įsipareigoja įvykdyti bausmę pagal Pagrindų sprendimo 4 straipsnio 6 punktą, Sąjungos teisės aktų leidėjas aiškiai numatė, kad jos taikomos tik „tiek, kiek <…> atitinka [šio] Pamatinio [pagrindų] sprendimo <…> nuostatas“.

83. Todėl nė viena Pamatinio sprendimo 2008/909 nuostata negali turėti įtakos nei Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punkte įtvirtinto neprivalomojo nevykdymo pagrindo apimčiai, nei jo taikymo tvarkai ir nė viena šio teisės akto nuostata negali būti aiškinama taip, kad prieštarautų Pagrindų sprendimui 2002/584.

84. Kita vertus, Sąjungos teisės aktų leidėjas į Pamatinį sprendimą 2008/909 įtraukė nuostatas, panašias į tas, kurios numatytos Pagrindų sprendime 2002/584, taip išreikšdamas siekį užtikrinti, kad Europos arešto orderio mechanizmas nebus nei paneigtas, nei susilpnintas.

85. Antra, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad šiuo atveju yra aktuali Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalies nuostata, reikėtų atmesti Belgijos vyriausybės siūlomą aiškinimą dėl jos taikymo apimties.

86. Laikantis tarpusavio pripažinimo principo, Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnyje, kaip matyti iš jo pavadinimo, yra įtvirtintas nuosprendžio pripažinimo ir išduodančiosios teisminės institucijos paskirtos bausmės vykdymo principas.

87. Taigi pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 1 dalį iš principo negalima kaip nors pritaikyti išduodančiosios teisminės institucijos paskirtos bausmės [37]. 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendime *Ognyanov* [38] Teisingumo Teismas šią nuostatą išaiškino kaip įtvirtinančią pagrindinę pareigą – vykdančioji teisminė institucija turi pripažinti jai perduotą nuosprendį ir vykdyti bausmę, kurios trukmė ir pobūdis atitinka išduodančiosios teisminės institucijos priimtame nuosprendyje numatytą bausmės trukmę ir pobūdį [39]. Taigi pagal tarpusavio pripažinimo principą draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai pritaikyti išduodančiosios teisminės institucijos paskirtą bausmę, net jei įgyvendinant vykdančiosios valstybės narės teisę reikėtų nustatyti skirtingos trukmės ar pobūdžio bausmę.

37 Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė dvi šios pagrindinės pareigos išimtis. Pagal Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 2 ir 3 dalis vykdančioji teisminė institucija turi galimybę pritaikyti išduodančiosios teisminės institucijos paskirtos bausmės trukmę ar pobūdį, kad būtų užtikrintas bausmės vykdymas laikantis vykdančiosios valstybės narės teisės.

38 C-554/14, EU:C:2016:835.

39 Žr. to sprendimo 36 punktą.

88. Kaip nurodė Komisija savo ataskaitoje dėl Pamatinio sprendimo 2008/909 įgyvendinimo, „[k]adangi pamatiniai sprendimai grindžiami tarpusavio pasitikėjimu kitų valstybių narių teisinėmis sistemomis, sprendimą priimančios valstybės teisėjo sprendimas turi būti gerbiamas ir iš principo jis neturėtų būti niekaip peržiūrimas ar pritaikomas“ [40].

89. Taigi šiomis aplinkybėmis man atrodo akivaizdu, kad Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnis šiuo atveju nėra aktualus.

90. Jeigu tai dar neįtikino, pridurčiau, kad Belgijos vyriausybė klysta ir dėl vykdančios teisminės institucijos įgaliojimų pritaikyti bausmę apimties ir ribų turinio, kaip Sąjungos teisės aktų leidėjas yra nustatęs Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalyje.

91. Primenu, jog Belgijos vyriausybė remiasi šios nuostatos formuluotėmis teigdama, kad, atsižvelgiant į Kelių eismo įstatymo nuostatas, pagal kurias už transporto priemonės vairavimą neturint vairuotojo pažymėjimo baudžiama bauda, vykdančioji teisminė institucija neturi galimybės pritaikyti išduodančios teisminės institucijos paskirtos laisvės atėmimo bausmės, taigi ji negali įsipareigoti realiai įvykdyti M.-S. Sut paskirtos bausmės.

92. Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalyje teisės aktų leidėjas aiškiai uždraudė vykdančiajai teisminei institucijai sušvelninti išduodančiosios teisminės institucijos paskirtą laisvės atėmimo bausmę pakeičiant pinigine bauda, siekdamas, kad bausmė išliktų iš esmės nuosekli, palyginti su paskirtąja nuosprendžio priėmimo dieną, ir, visų pirma, kad ji išliktų proporcinga ir būtų tinkamas atsakas į išduodančiosios valstybės narės viešosios tvarkos sutrikdymą, taip užtikrinant tarpusavio pasitikėjimą, kuris turi sieti nacionalines teismines institucijas.

93. Vis dėlto, siekiant pritaikyti bausmę, Pamatinio sprendimo 2008/909 8 straipsnio 3 dalyje numatytos nuostatos taikomos, tik jeigu išduodančiosios teisminės institucijos paskirta bausmė dėl savo pobūdžio „neatitinka vykdančiosios valstybės teisės“. Taigi, kaip nurodė Teisingumo Teismas 2016 m. lapkričio 8 d. Sprendime *Ognyanov* [41], Sąjungos teisės aktų leidėjo nustatytos bausmės pritaikymo sąlygos yra itin „griežtos“ [42].

94. Tačiau reikia konstatuoti, kad Belgijos vyriausybė šiuo atveju atlieka *Judecătoria Carei* (Karėjaus pirmosios instancijos teismas) paskirtos bausmės pobūdžio palyginimą atsižvelgdama ne į visą savo teisinę sistemą, bet į Kelių eismo įstatymo 30 straipsnį, t. y. į savo teisės aktą, pagal kurį baudžiama konkrečiai už nagrinėjamą kelių eismo taisyklių pažeidimą. Taip lygindama Rumunijos viešąją tvarką su savo viešąja tvarka, t. y. ją vertindama, – ši tvarka, kaip pažymėjau, pasikeitė taip, kad tapo panaši į Rumunijos viešąją tvarką, – Belgijos vyriausybė vėl remiasi pagal analogiją ekstradicijos teise ir taip nutolsta tiek nuo Pamatinio sprendimo 2008/909, tiek nuo Pagrindų sprendimo 2002/584 srities.

95. Belgijos teisėje yra numatyta laisvės atėmimo bausmė, taigi Rumunijos institucijų M.-S. Sut paskirtos bausmės pobūdis negali būti laikomas neatitinkančiu Belgijos teisės, ir Belgijos teisminės institucijos taiko socialinės reintegracijos principą – būtent dėl jo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo klausimas.

40 2014 m. vasario 5 d. Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai apie tai, kaip valstybės narės įgyvendina pamatinius sprendimus 2008/909/TVR, 2008/947/TVR ir 2009/829/TVR dėl teismo sprendimų dėl laisvės atėmimo bausmių ar su laisvės atėmimu susijusių priemonių, dėl sprendimų dėl lygtinio nuteisimo ir alternatyvių sankcijų ir dėl kardomųjų priemonių kaip alternatyvos kardomajam kalinimui tarpusavio pripažinimo (COM (2014) 57 *final*, visų pirma 4.2 punktas, p. 7 ir 8).

41 C-554/14, EU:C:2016:835, 36 punktas.

42 Atvejai, kai išduodančiojoje valstybėje narėje paskirta bausmė pagal pobūdį neatitinka vykdančiosios valstybės narės teisės, mano nuomone, yra reti, nes valstybių narių bausmių sistemos, nors Sąjungoje ir nesuderintos, yra labai panašios.

96. Tokiomis aplinkybėmis, jeigu teisminė institucija, atsakinga už sprendimo dėl M.-S. Sut išduoto Europos arešto orderio vykdymo priėmimą, manytų, kad jo ryšiai su Belgija yra pakankami, taigi bausmės vykdymas Belgijos teritorijoje galėtų padidinti jo galimybes socialiai reintegruotis, nematau kliūčių jai įsipareigoti įvykdyti suinteresuotajam asmeniui Rumunijoje paskirtą bausmę.

97. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus, manau, kad esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, Pagrindų sprendimo 2002/584 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai, siekiančiai įgyvendinti šioje nuostatoje nurodytą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, tikrinti, ar už veiką, už kurią paskirta bausmė, būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme ir vykdančiojoje valstybėje narėje, ir to reikalauti.

V. Išvada

98. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Cour d'appel de Liège* (Ležo apeliacinis teismas, Belgija) pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

Esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, kai išduodančiojoje valstybėje narėje už nusikalstamą veiką, dėl kurios išduotas Europos arešto orderis, buvo paskirta laisvės atėmimo bausmė, 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 4 straipsnio 6 punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama vykdančiajai teisminei institucijai, siekiančiai įgyvendinti šioje nuostatoje nurodytą neprivalomojo nevykdymo pagrindą, tikrinti, ar už veiką, už kurią paskirta bausmė, būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme ir vykdančiojoje valstybėje narėje, ir to reikalauti.